

Vergaderjaar 2006–2007

31 001

Programma voor Jeugd en Gezin

Nr. 2

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 27 april 2007

De algemene commissie voor Jeugd en Gezin¹ heeft op 12 april 2007 overleg gevoerd met viceminister-president, minister Rouvoet voor Jeugd en Gezin over:

- **de uitgangspunten van zijn beleid in het licht van de binnen de 100-dagtermijn door hem ontplooidde activiteiten.**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

Mevrouw **Sterk** (CDA) heeft grote verwachtingen van de nieuwe minister voor Jeugd en Gezin. Zij betwijfelt echter of de minister deze verwachtingen kan waarmaken. Zit de minister aan het stuur of mag hij alleen meeliften met andere bewindspersonen? Is zijn portefeuille wel zwaar genoeg? Is het budget waarover de minister beschikt voldoende om meer dan alleen de beleidsprioriteiten uit te voeren? Welk nieuw beleid heeft de minister in petto? Gaat hij iets doen aan de invloed van de media op jongeren? Wat wil hij doen aan jongerenparty's, waarover berichten in de pers zijn verschenen? Waarom is het thema sport niet genoemd in de beleidsbrief, terwijl het van cruciaal belang is voor opgroeiende kinderen? Kan de minister deze twijfels wegnemen, onder andere door in het aangekondigde beleidsprogramma in juni met een aantal concrete afrekenbare resultaten te komen?

Mevrouw Sterk verwijst naar de aan de minister aangeboden studie naar de gezondheid van jongeren in Nederland, dat tot de onthutsende conclusie leidt dat het eigen gezondheidsbeeld van de jongeren niet spoort met hun leefstijl. Wat is de reactie van de minister op dit rapport?

Mevrouw **Verdonk** (VVD) vraagt de minister uit te leggen wat hij bedoelt met zijn opmerking dat hij in zijn programmaministerie is begonnen met medewerkers van vier departementen op te nemen.

Uit de beleidsbrief kan worden afgeleid dat de minister er in lijn met het Verdrag inzake de Rechten van het Kind naar streeft dat kinderen, ongeacht afkomst of culturele achtergrond, een gezonde, veilige toekomst hebben. Daarbij wordt echter niet de groep kinderen met lichamelijke of geestelijke gebreken genoemd. Gaat de minister zich ook voor deze groep volledig inzetten?

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Hamer (PvdA), Kant (SP), ondervoorzitter, Çörüz (CDA), Sterk (CDA), Van Miltenburg (VVD), Van Dijken (PvdA), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Jonker (CDA), Teeven (VVD), Verdonk (VVD), Wolbert (PvdA), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Voordewind (ChristenUnie), Zijlstra (VVD), Bouchibti (PvdA), Langkamp (SP), Van Gijlswijk (SP), Ouwehand (PvdD), Agema (BVV), Leijten (SP), Dibi (GroenLinks), Heijnen (PvdA), voorzitter en Van Toorenburg (CDA).
Plv. leden: Heerts (PvdA), Gerkens (SP), De Rouwe (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van der Burg (VVD), Eijsink (PvdA), Biskop (CDA), De Pater-van der Meer (CDA), Dezentjé Hamming (VVD), Nicolai (VVD), Bouwmeester (PvdA), Van Dijk (CDA), Wiegman-van Meppelen Scheppink (ChristenUnie), Schippers (VVD), Wolfsen (PvdA), Gesthuizen (SP), Karabulut (SP), Graus (PVV), De Wit (SP), Azough (GroenLinks), Arib (PvdA) en De Vries (CDA).

De minister is in overleg met de partners om te komen tot een verdere inkleuring van de beleidsvoornemens. Wanneer is die fase afgerond? Hoe staat het met de Centra voor Jeugd en Gezin op gemeentelijk niveau in relatie tot de bureaus jeugdzorg? Is de minister voornemens een principiële keuze te maken in dezen? Wat vindt de minister van de standpunten van Steven van Eijck op dit punt?

Het elektronisch kinddossier staat hoog op de agenda bij de minister. Dit is een belangrijke voorwaarde om te bereiken dat de jeugdzorg gestroomlijnd wordt. Daar hoort ook een adequate financieringssystematiek bij. Hoe staat de minister tegenover het idee om ook de jeugdreclassering onder zijn hoede te nemen?

Het bevreemdt mevrouw Verdonk dat het beleidsterrein van deze minister niet breder is. Waarom heeft de minister geen zeggenschap over onderwijs en over sport?

Verder is zij voorstander van het beperken van het aantal onderzoeken. Beter is het om goed te luisteren naar het veld.

Tot slot vraagt mevrouw Verdonk wat de minister precies verstaat onder een gezin.

De heer **Dibi** (GroenLinks) doet melding van een werkbezoek aan een justitiële jeugdinrichting, waar kort voor zijn aankomst een mislukte zelfmoordpoging was gedaan. Dit was een treffend voorbeeld van de gevolgen van civielrechtelijk geplaatste en strafrechtelijk geplaatste jongeren onder één dak. Op welke termijn kan de minister een einde aan dergelijke misstanden maken?

Vervolgens verwijst hij naar een werkbezoek in Gorinchem waar een modelprotocol voor centra voor jeugd en gezin is ontwikkeld dat goed werkt. Wekelijks komen de leerplichtambtenaren, de wethouder jeugd, de samenwerkende scholen, de ggz, het bureau jeugdzorg, de indicatiestellers en het jeugdmaatschappelijk werk daar bij elkaar. Zij maken gebruik van een bestaand gebouw, met één herkenbaar loket. Zo kunnen zij elk individueel geval bespreken, opsporen en helpen. Kan de minister beloven dat een stelselwijziging niet nodig is en dat dit soort voorbeelden voldoende is om de centra voor jeugd en gezin op te zetten en de ontkokering in gang te zetten?

De minister ziet het Verdrag inzake de Rechten van het Kind als bindend kader. Is de minister bereid om het verdrag als integrale bijlage toe te voegen aan de Grondwet? Zo kan alle relevante wetgeving getoetst worden aan kinderrechten.

De heer Dibi heeft kritiek op het idee van de minister om onwillige jongeren in heropvoedingskampen te plaatsen. Waarom zet de minister niet in op preventief jeugdbeleid en lokale initiatieven? Van dit repressieve instrument zijn geen heilzame effecten bekend. Is de minister bereid om dit hoofdstuk permanent af te sluiten als de pilots weinig resultaat opleveren?

De heer Dibi kondigt een initiatiefwetsvoorstel aan om kinderen in het basisonderwijs op vroege leeftijd en op speelse wijze kritisch te leren kijken naar media.

Mevrouw **Kant** (SP) stelt dat een lang gekoesterde wens van een groot deel van de Kamer in vervulling is gegaan met het aanstellen van een minister voor Jeugd en Gezin. Belangrijk is dat er helderheid komt over de bevoegdheden van deze minister. Zij wijst op de grote problemen voor kinderen die opgroeien in armoede. Op dit moment zijn dat er 461 000. Wat gaat de minister voor deze kinderen doen? Wat gaat hij doen om toegang tot sporten voor kinderen te bevorderen?

Wat betekent het dat de minister stevig in wil zetten op de centra voor jeugd en gezin? Is de inzet om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van deze centra? Komt hier ook het primaat voor de verantwoordelijkheid voor het kind te liggen? Wordt bij de opvoedondersteuning de expertise

van de consultatiebureaus meegenomen? De consultatiebureaus krijgen steeds meer taken, maar niet meer ruimte. Hoe wil de minister dat probleem oplossen? Ziet de minister de mogelijkheid om die opvoedondersteuning aan alle ouders in Nederland aan te bieden? De wachtlijsten in de jeugdzorg vormen een prangend probleem. Er zijn signalen dat het vooral administratief wordt opgelost en dat kinderen van de wachtlijst afgehaald worden die vervolgens geen zorg krijgen. Wat gaat de minister daaraan doen? Komt er een permanente campagne tegen kindermishandeling? Een urgent probleem is de huisvesting in jeugdgevangenissen. Helaas neemt het aantal kinderen dat zonder strafblad in de cel terecht komt alleen maar toe. Hoe wil de minister dit oplossen?

Mevrouw **Koşer Kaya** (D66) is voorstander van een minister voor de jeugd. Van de huidige minister voor Jeugd en Gezin is echter onduidelijk wat precies zijn verantwoordelijkheden zijn. Is hij ook financieel verantwoordelijk voor de jeugdzorg?

De wachtlijsten voor de jeugdzorg zijn vrijwel weggewerkt. Sommige jongeren moeten echter een jaar op indicatie wachten. Wat gaat de minister doen aan deze groeiende wachtlijst? Is de minister bereid de t-2-financiering om te zetten in een t-financiering?

De stelling van de minister dat elk kind recht heeft op gezond en veilig opgroeien wordt gedeeld. Is de minister het ermee eens dat dit ook geldt voor kinderen van een lesbisch ouderpaar? Het is niet rechtvaardig dat de niet-biologische moeder gedwongen wordt het kind te adopteren. Hoe pakt de minister dit probleem aan?

Mevrouw **Bouchibti** (PvdA) vraagt naar de stand van zaken bij de 100-dagenperiode. Wat heeft de minister de afgelopen 50 dagen gedaan? Wat gaat hij de resterende dagen doen?

Bij de centra voor jeugd en gezin wordt volgens de minister stevig ingezet met minimumeisen aan de te bieden zorg. Hoe stimuleert de minister samenwerking met gemeenten, provincies, scholen en uitvoerende instanties?

De opvatting van de minister dat het aanpakken van de wachtlijsten en doorlooptijden cruciaal is, valt in goede aarde. Hoe staan de zaken er op dit moment voor? Wat te doen met de 1200 jongeren die onder het civielrecht vallen, maar zijn geplaatst in een justitiële inrichting? Er zijn 12 000 tot 14 000 jongeren die niet naar school gaan en geen uitkering hebben. Hoe wil de minister deze «onzichtbare jongeren» weer in beeld krijgen? Wat is het werkterrein van de minister voor de komende jaren? Wie is er verantwoordelijk voor bureau Halt, de Raden voor de Kinderbescherming en de jeugdreclassering?

Vindt er voor het reces nog een debat met de minister plaats?

Mevrouw **Hamer** (PvdA) vraagt aandacht voor het probleem van alfabetisering. Het is van belang dat de minister gaat samenwerken met de wethouders van jeugd met het oog op ontkokering op lokaal niveau. Welke rol speelt de minister bij het integreren van de voorzieningen voor kinderen van 0–4 jaar? Het gaat om aansluiting op het basisonderwijs en meer nadruk op de ontwikkeling van kinderen.

De heer **Van der Vlies** (SGP) hoopt dat de integrale en nieuwe aanpak van een minister voor Jeugd en Gezin een doorbraak forceert bij de verkokering. Wat is precies de doorzettingsmacht van deze minister in het kabinet? Heeft de finetuning die bij de kennismaking met de vaste commissie voor VWS nodig bleek goed uitgepakt? Bij de jeugd-Wmo (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) is staatssecretaris Bussemaker eerstverantwoordelijke en de gemeenten voeren uit. Wat is hierbij de rol van de minister?

In Friesland is een initiatief genomen door overheidsinstellingen, ouders, hulpverleners en horeca. De jeugd kiest bij het uitgaan namelijk voor steeds latere tijdstippen, meestal tussen 00.30 uur en 04.00 uur. Men stelt nu voor de sluitingstijden van de horeca te vervroegen. De minister wordt uitgedaagd om hiervan werk te maken.

Mevrouw **Agema** (PVV) vraagt of de taken die de centra voor jeugd en gezin gaan vervullen eigenlijk niet de taken zijn die de huisarts vroeger had en soms nu nog heeft. Moet die functie niet opnieuw bij de arts worden neergelegd omdat deze nu eenmaal die rol heeft en in het algemeen de ontwikkeling van een kind vanaf de geboorte goed kan volgen? Is het budget voor de centra jeugd en gezin toereikend?

Met Tijd voor vechten is een beleidsprogramma jeugd en sport gestart ter bevordering van de integratie. Dit programma is alleen toegankelijk voor niet-westerse allochtone jongeren. Is de minister bereid om alle jongeren tot dit programma toe te laten?

De minister wil naast de kinderbijslag een inkomensafhankelijke tegemoetkoming in de kosten introduceren. Is dit idee financieel gedekt? Welke problemen moeten met dit extra geld worden opgelost?

De heer **Voordewind** (ChristenUnie) is blij met het brede takenpakket voor de minister en het ruime budget van 6 mld. Een lijstje van verantwoordelijkheden, indirect, direct en coördinerend, is een goed idee. Meer in het algemeen wordt de komende gezinsnota belangstellend afgewacht. Wat is de visie van de minister op de huidige jeugdcultuur, bijvoorbeeld het fenomeen van Breezerseks en overmatig drankgebruik bij 13- en 14-jarigen? Welke plannen heeft hij om jongeren de groepsdruk te laten weerstaan? Welke taak is daarbij weggelegd voor de centra voor jeugd en gezin? Hebben die ook een rol bij opvoedingsondersteuning?

Wat is bekend over de verdeling van de 400 mln. extra die in het regeerakkoord is aangekondigd? Wordt dit geld ook gebruikt voor versterking van de bureaus jeugdzorg op provinciaal niveau?

De ChristenUnie heeft een motie ingediend om de civielrechtelijke en strafrechtelijke jeugdopvang zo snel mogelijk te scheiden. Hoe staat met de uitvoering van die motie?

Antwoord van de minister

De **minister** is blij met de keuze van de Kamer voor een nieuwe algemene commissie voor Jeugd en Gezin. Die spiegelt immers de kabinetsbeslissing om tot een programmaminister te komen. Een deel van de prioriteiten wordt nader ingevuld met het komende beleidsprogramma Jeugd en Gezin voor de komende vier jaar. Daarbij worden hulpverleners, jongeren en hun ouders en natuurlijk de Kamer betrokken.

Een programmaminister is een nieuw type minister, met een portefeuille en een begroting. In het najaar volgt een reguliere begrotingsbehandeling. De minister heeft alles wat nodig is om beleid te voeren, alleen een eigen gebouw ontbreekt. Er zijn ambtenaren en directies van vier departementen voluit bij het kabinetbrede programma betrokken. Vernieuwend is dat één bewindspersoon bevoegd is en daarbij ook doorzettingsmacht heeft. De Kamer zal een overzicht ontvangen van het takenpakket, dat al in de Staatscourant is verschenen.

Alle onderwerpen die met jeugd en gezin te maken hebben, raken aan de portefeuille van de minister. Die is rechtstreeks verantwoordelijk voor de jeugd-Wmo, in goed overleg met staatssecretaris Bussemaker voor Wmo-overig. Dat geldt ook voor het gemeentelijk jeugdbeleid, de zorgadviesteams in het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg, de jeugd-lvg (licht verstandelijk gehandicapten), de jeugd-ggz, de jeugdbescherming, de jeugdzorg inclusief pilots voor onwillige jongeren, Raden voor Kinderbescherming voor het civiele deel, alle kindgerelateerde financiële rege-

lingen, de gezinsnota, preventief jeugdbeleid, jeugd bij de overgang van onderwijs en arbeidsmarkt en jeugdwerkloosheid. Bij sommige onderwerpen die aan jeugdbeleid raken zijn ook andere ministers verantwoordelijk. De minister legt waar nodig de verbanden met deze ministers. De begroting voor Jeugd en Gezin bedraagt ongeveer 6 mld. De precieze besteding wordt nader ingevuld bij de begroting voor het jaar 2008. Daarnaast komt een bedrag van 400 mln. extra vrij voor Jeugd en Gezin. Het staat vast dat er geïnvesteerd wordt in een centrum voor jeugd en gezin in het liefst alle gemeenten en wijken. In het beleidsprogramma Jeugd en Gezin worden ook op dit vlak afrekenbare doelen opgenomen. Het hart van het werk van deze laagdrempelige centra wordt gevormd door de consultatiebureaus en de gemeentelijke gezondheidsdiensten, aangevuld met opvoedingsondersteuning en gezinscoaching. Bij de centra zal binnenkort met de grote steden gesproken worden over een uitrol over vier jaar, waarbij al bestaande gelijksoortige centra worden geharmoniseerd. Over het met ook op dit vlak concrete doelen belegde beleidsprogramma wordt voor de zomer met de Kamer gedebatteerd. Een stelselwijziging ligt niet voor de hand nu de eerste evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg voorligt. De verbeterpunten worden in het beleidsprogramma meegenomen. Er moet een verbinding tot stand worden gebracht tussen de centra voor jeugd en gezin en de bureaus jeugdzorg. De minister is over dergelijke multidisciplinaire teams al in gesprek met gemeenten en provincies. Alle relevante expertise moet bij elkaar worden gebracht.

Het elektronisch kinddossier gaat uiterlijk in het jaar 2009 van start. Doel is om op 1 januari 2008 te starten. Op 1 januari 2009 is gebruik van een dergelijk dossier verplicht. De Kamer zal nader worden gebriefd over de stand van zaken bij verwijzindex en elektronisch kinddossier. Doel is gerichte actie en op maat gesneden begeleiding.

De aanpak van de wachtlijsten is een belangrijk aandachtspunt. Het veld heeft vorig jaar een resultaat van formaat verricht. In het jaar 2007 wordt 40 mln. extra structureel voor aanpak van de wachtlijsten besteed. De helft van de 100 mln. van vorig jaar is beschikbaar voor het «uitfinancieren» van al in gang gezette trajecten. De inzet van de minister is vooral gericht op preventief jeugdbeleid.

De wachtlijsten bij de jeugd-ggz zijn vaak in het nieuws. In de maand mei zal GGZ Nederland de cijfers over de wachtlijsten bekendmaken. Met hen zijn prestatieovereenkomsten overeengekomen om in 2008 alle hulpverlening binnen de Treeknormen te brengen. De Kamer zal deze cijfers toegestuurd worden zodra zij beschikbaar zijn.

Er ligt een wetsvoorstel bij de Kamer voor het probleem van jeugdzorg in de justitiële jeugdinrichtingen (JJl's). Daarbij is het doel om jeugdzorg en jeugddetentie te scheiden. In lijn met de motie-Voordewind is de inzet om deze kinderen zo snel mogelijk uit de jeugdgevangenis te halen. Dit wetsvoorstel moet zo snel mogelijk in behandeling worden genomen. Kindermishandeling is neergelegd bij de AMK's (Advies- en Meldpunten Kindermishandeling) in de bureaus jeugdzorg. Bij de bustour is de minister in gesprek gegaan met de hulpverleners en de jongeren om een goede indruk te krijgen.

Bij het probleem van onwillige jongeren moeten heropvoedingstrajecten niet in de plaats van preventie komen. Er moet deze jongeren een breed palet aan voorzieningen geboden worden.

De motie-Pechtold over kinderen van homoparen wordt bij de behandeling van het wetsvoorstel over adoptie van buitenlandse kinderen door homoparen aan de orde gesteld. Bij behandeling daarvan zal de Kamer een reactie op de motie krijgen.

Peuterspeelzalen worden gemeentelijk gefinancierd. De minister is nauw betrokken bij het proces van integratie voor 0- tot 4-jarigen. Hij is in gesprek met staatssecretaris Dijkema die verantwoordelijk is voor de kinderopvang.

De jeugdcultuur houdt de minister intens bezig. Het is daarbij zoeken naar politiek-bestuurlijke aangrijpingspunten. Dit zal zeker een plek krijgen in het beleidsprogramma jeugd en gezin.

De Kamer zal een nadere brief ontvangen met antwoorden op nog niet beantwoorde vragen.

Toezeggingen

- De minister zal de Kamer per brief informeren over de taakverdeling die binnen het kabinet is afgesproken;
- Medio juni aanstaande zal de Kamer een beleidsprogramma worden toegezonden;
- De Kamer zal binnenkort worden geïnformeerd over de wachtlijsten bij de jeugd-ggz.

De voorzitter van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Heijnen

De griffier van de algemene commissie voor Jeugd en Gezin,
Teunissen